

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അരൺധകാണഡ

॥ ഏകഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ഏകഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ||

ശ്രീരാമലക്ഷ്മണാഭ്യാം സീതയാ അൻവേഷണം തസ്യ അനധിഗമേ
ശ്രീരാമസ്യ വിലാപശ്ച

ദൃഷ്ട്യാശ്രമപദം ശൂന്യം
രാമോ ദശരഥാത്മജഃ |
രഹിതാം പർണശാലാം ച
പ്രവിദ്ധാന്യാസനാനി ച ||3.61.1 ||

അദൃഷ്ട്യാ തത്ര വൈദേഹീം
സന്നിരീക്ഷ്യ ച സർവശഃ |
ഉവാച രാമഃ പ്രാക്രൂശ്യ
പ്രഗൃഹ്യ രുചിരൗ ഭുജൗ ||3.61.2 ||

ക്വ നു ലക്ഷ്മണ വൈദേഹീ
കം വാ ദേശമിതോ ഗതാ |
കേനാഹൃതാ വാ സൗമിത്രേ
ദക്ഷിതാ കേന വാ പ്രിയാ ||3.61.3 ||

വൃക്ഷണാവാർയ യദി മാം
സീതേ ഹസിതുമിച്ഛസി |
അലം തേ ഹസിതേനാദ്യ
മാം ഭജസ്യ സുദുഃഖിതം ||3.61.4 ||

യൈഃ പരിക്രീഡസേ സീതേ
 വിശ്വസ്മൈർമൃഗപോതകൈഃ |
 ഏതേ ഹീനാസ്ത്വയാ സൗമ്യേ
 ധ്യായന്ത്യസ്രാവിലേക്ഷണാഃ || 3.61.5 ||

സീതയാ രഹിതോഽഹം വൈ
 നഹി ജീവാമി ലക്ഷ്മണ |
 വൃതം ശോകേന മഹതാ
 സീതാഹരണജ്ഞന മാം || 3.61.6 ||

പരലോകേ മഹാരാജോ
 നൂനം ഭക്ഷ്യതി മേ പിതാ |
 കഥം പ്രതിജ്ഞാമം സംശ്രുത്യ
 മയാ ത്വമഭിയോജിതഃ || 3.61.7 ||

അപൂരയിത്യാ തം കാലം
 മത്സകാശമിഹാഗതഃ |
 കാമവൃത്തമനാർയം വാ
 മൃഷ്ടാവാദിനമേവ ച || 3.61.8 ||

ധിക് ത്വാമിതി പരേ ലോകേ
 വ്യക്തം വക്ഷ്യതി മേ പിതാ |
 വിവശം ശോകസന്തപ്തം
 ദീനം ഭഗനമനോരഥം || 3.61.9 ||

മാമിഹോത്സുജ്യ കരുണം
 കീർത്തിർനരമിവാന്യജും |
 ക്വ ഗച്ഛസി വരാഭോഹേ
 മാ മോത്സുജ്യ സുമധ്യമേ || 3.61.10 ||

ത്വയാ വിരഹിതശ്ചാഹം
 ത്യക്ഷ്യ ജീവിതമാത്മനഃ |
 ഇതീവ വിലപൻ രാമഃ
 സീതാദർശനലാലസഃ ||3.61.11 ||

ന ദദർശ സുദുഃഖാർതോ
 രഘവോ ജനകാത്മജാം |
 അനാസാദയമാനം തം
 സീതാം ശോകപരായണം ||3.61.12 ||

പങ്കമാസാദ്യ വിപുലം
 സീദന്തമിവ കുഞ്ജരം |
 ലക്ഷ്മണോ രാമമത്യർഥ -
 മുവാച ഹിതകാമ്യയാ ||3.61.13 ||

മാ വിഷാദം മഹാബുദ്ധേ
 കുരു യത്നം മയാ സഹ |
 ഇദം ഗിരിവരം വീര
 ബഹുകന്ദരശോഭിതം ||3.61.14 ||

പ്രിയകാനനസഞ്ചാരാ
 വനോൻമത്താ ച മൈമിലീ |
 സാ വനം വാ പ്രവിഷ്ടാ സ്യാ -
 നലിനീം വാ സുപുഷ്പിതാം ||3.61.15 ||

സരിതം വാപി സമ്പ്രാപ്താ
 മീനവഞ്ജുലസേവിതാം |
 വിത്രാസയിതുകാമാ വാ
 ലീനാ സ്യാത് കാനനേ ക്വചിത് ||3.61.16 ||

ജിജ്ഞാസമാനാ വൈദേഹീ
 ത്യാം മാം ച പുരുഷർഷഭ |
 തസ്യാ ഹൃൻവേഷണേ ശ്രീമൻ
 ക്ഷിപ്രമേവ യതാവഹേ ||3.61.17 ||

വനം സർവം വിചിനുവോ
 യത്ര സാ ജനകാന്തജാ |
 മൻയസേ യദി കാകുസ്ഥ
 മാ സു ശോകേ മനഃ കൃമാഃ ||3.61.18 ||

ഏവമുക്തഃ സ സൗഹാർദാ -
 ത്ലക്ഷണേന സമാഹിതഃ |
 സഹ സൗമിത്രിണാ രാമോ
 വിചേതുമുപചക്രമേ ||3.61.19 ||

തൗ വനാനി ഗിരീംശ്ചൈവ
 സരിതശ്ച സരാംസി ച |
 നിഖിലേന വിചിൻവന്തൗ
 സീതാം ദശരമാന്തജൗ ||3.61.20 ||

തസ്യ ശൈലസ്യ സാനൂനി
 ശിലാശ്ച ശിഖരാണി ച |
 നിഖിലേന വിചിൻവന്തൗ
 നൈവ താമഭിജ്ജഗ്മതുഃ ||3.61.21 ||

വിചിത്യ സർവതഃ ശൈലം
 രാമോ ലക്ഷ്മണമബ്രവീത് |
 നേഹ പശ്യാമി സൗമിത്രേ
 വൈദേഹീം പർവതേ ശുഭാം ||3.61.22 ||

തതോ ദുഃഖാഭിസന്തപ്തോ
 ലക്ഷ്മണോ വാക്യമബ്രവീത് |
 വിചരൻ ദണ്ഡകാരൺയം
 ഭ്രാതരം ദീപ്തേജസം ||3.61.23 ||

പ്രാപ്തസേ ത്വം മഹാപ്രാജ്ഞ
 മൈഥിലീം ജനകാത്മജാം |
 യഥാ വിഷ്ണുർമഹാബാഹു -
 ര്ബലിം ബദ്ധ്യാ മഹീമിമാം ||3.61.24 ||

ഏവമുക്തസ്തു വീരേണ
 ലക്ഷ്മണേന സ രാഘവഃ |
 ഉവാച ദീനയാ വാചാ
 ദുഃഖാഭിഹതചേതനഃ ||3.61.25 ||

വനം സുവിചിതം സർവം
 പദ്മിൻയഃ ഫുൽലപങ്കജാഃ |
 ഗിരിശ്ചായം മഹാപ്രാജ്ഞ
 ബഹുകന്ദരനിർത്ഥരഃ |
 നഹി പശ്യാമി വൈദേഹീം
 പ്രാണേഭ്യോപി ഗരീയസീം ||3.61.26 ||

ഏവം സ വിലപൻ രാമഃ
 സീതാഹരണകർഷിതഃ |
 ദീനഃ ശോകസമാവിഷ്ടോ
 മുഹൂർതം വിഹ്വലോഭ്യഭവത് ||3.61.27 ||

സ വിഹ്വലിതസർവാംഗോ
 ഗതബുദ്ധിർവിചേതനഃ |

നിഷസാദാതുരോ ദീനോ
നിഃശ്വന്യാശീതമായതം ||3.61.28 ||

ബഹുശഃ സ തു നിഃശ്വന്യ
രാമോ രാജീവലോചനഃ |
ഹാ പ്രിയേതി വിചുക്രോശ
ബഹുശോ ബാഷ്പഗദ്ഗദഃ ||3.61.29 ||

തം സാന്ത്വയാമാസ തതോ
ലക്ഷ്മണഃ പ്രിയബാന്ധവം |
ബഹുപ്രകാരം ശോകാർതഃ
പ്രശ്രിതഃ പ്രശ്രിതാഞ്ജലിഃ ||3.61.30 ||

അനാദ്യത്യ തു തദ് വാക്യം
ലക്ഷ്മണോഷ്ടപുടച്യുതം |
അപശ്യംസ്താം പ്രിയാം സീതാം
പ്രാക്രോശത് സ പുനഃ പുനഃ ||3.61.31 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
അരൺയകാണഡേ ഏകഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ||